

NEWSLETTER

institut
VÁCLAVA
KLAUSE

Václav Klaus: Je dnešní ohrožení energetické bezpečnosti překvapivé?

Jiří Weigl: Dunění prázdného sudu

Václav Klaus: Že se povedlo rozdělit federaci bez jediného výstřelu, je úžasná věc

Ladislav Jaki: Paměť je náš anděl strážný

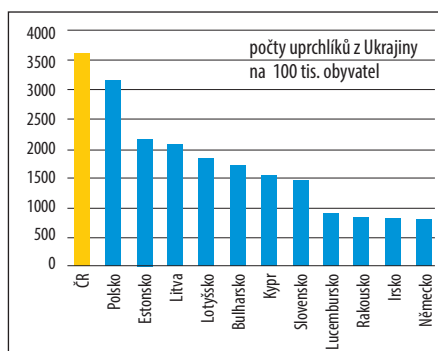
Ivo Strejček: Kostnický koncil byl pramáti dnešních summitů EU

Filip Šebesta: Zdravá společnost na dávkách fungovat nemůže

Václav Klaus: Právo na nemoc?

LETNÍ GRAF IVK

Státy, které přijaly nejvíce ukrajinských uprchlíků



Zdroj: MPSV, 2022

Institut Václava Klause o.p.s.

Šárecká 15/29
160 00 Praha 6

e-mail: office@institutvk.cz
www.institutvk.cz

IVK – Newsletter

Institutu Václava Klause
Registrace MK ČR E 11024

Periodicita: měsíčník

Datum vydání: 30. 8. 2022

Je dnešní ohrožení energetické bezpečnosti překvapivé?*



Václav Klaus

Obávám se, že zde dnes – nechtěně a nikoli k mé velké radosti – budu hrát roli rebela. Česká republika je „čistým dovozcem energií“, což víceméně předurčuje naši pozici. Máme uhelné doly a jaderné elektrárny a nejsme ochotni se jich vzdát. Až dosud jsme měli přebytek elektrické energie. Naopak ropu a zemní plyn dovážíme, a to převážně z Východu – 50 % ropy a 96,5 % plynu z Ruska a 16 % ropy z Ázerbájdžánu (plus 18 % z Kazachstánu).

Až dosud jsme měli přebytek elektrické energie.

Jsme proto pro maximální kontinuitu mezinárodního obchodu s ropou a zemním plynem za ceny, které by odrážely jejich skutečnou ekonomickou podstatu – jak ze strany nabídky, tak ze strany poptávky. Jako bývalý ministr financí, bývalý předseda vlády a bývalý prezident jsem – alespoň doufám – schopen udělat několik poznámek k obecným aspektům energetické situace. Jako neaktivní politik se však ani nebudu, ani nechci vyjadřovat ke krátkodobým politickým tématům či každodenním ranním zprávám.

Naše dnešní situace je sice poměrně jednoduchá, ale zcela frustrující: rychle rostoucí ceny energií a s nimi spojená inflace představují pro české spotřebitele i podniky zásadní, po generace neznámý problém.

Jako ekonom, který před více než půlstoletím napsal doktorskou disertaci na téma inflace a který se při jejím psaní snažil pochopit logiku a mechaniku poptávkového a nákladového typu inflace, a jako politik, který po pádu komunismu a jeho centrálního plánování liberalizoval ceny a zrušil

* IX. Globální forum Baku, 3. Panel: „Dnešní hrozby pro energetiku: jejich povaha, rozsah a potřeba řešit je novými, moudrými způsoby“, Baku, Ázerbájdžán, 16. června 2022. Z angličtiny přeložila Michaela Zalská.

všechny druhy dotací, jsem velkým zastáncem volného trhu, a proto odpůrcem veškerých manipulací s cenami. Nikdy se nestanu zastáncem politiky zmrazení cen nebo cenových stropů. My, kteří jsme zažili komunistickou éru, víme, jak destruktivní jsou taková opatření pro fungování trhů.

Jsme proto pro maximální kontinuitu mezinárodního obchodu s ropou a zemním plynem za ceny, které by odrážely jejich skutečnou ekonomickou podstatu – jak ze strany nabídky, tak ze strany poptávky.

Lidé jsou sociálně citliví a já nemám žádný problém proti tomu protestovat, ale naše sociální citlivost by neměla zatemňo-

EDITORIAL

Ačkoli i letos byly (ještě) dovolené a teplo, tedy okurková sezóna, bylo stále co komentovat a o čem psát. Vznikla celá řada kvalitních textů o inflaci, o níž logicky nejvíce psal Václav Klaus. Proto jsme se také rozhodli všechny tyto texty vydat ve zvláštním vydání *Newsletteru plus*, který bude doplnkem již dříve vyšlé knihy *Návrat inflace*. Texty o inflaci proto do tohoto vydání „běžného“ čísla *Newsletteru IVK* nezařazujeme. Publikujeme výběr z textů, komentářů a rozhovorů, které v průběhu léta vznikly a které zároveň v žádné jiné naší publikaci dosud nevyšly tiskem.

Témata jsou různorodá. V úvodu naleznete text projevu o energetice a energetických hrozbách, který Václav Klaus pronesl na Globálním fóru v ázerbájdžánském Baku. Od Václava Klause si v tomto vydání můžete také přečíst komentář o rozumném chování vůči přírodě nebo recenzi na dystopický román německé spisovatelky Juli Zeh *Spor o metodu* v závěru čísla. Nevynechtejte ale ani výběr z rozsáhlého rozhovoru pro magazín *Reportér*, který vznikl u příležitosti zahájení rozhovorů, jež před třiceti lety vedly k rozdělení ČSFR. ▶

(Pokračování ze strany 1)

V polemice s Janem Švejnarom o dnešní inflaci pokračuje Jiří Weigl. O významu paměti pro jednotlivce i pro národy píše Ladislav Jakl. Ivo Střežek ve světle červencového Dne upálení mistra Jana Husa komentuje nejen české předsednictví EU. Autor těchto řádek je zastoupen svým komentářem o úsporném tarifu, ale také o tom, proč nestačí v EU vyjednávat jen lepší podmínky v rámci špatných návrhů.

Věříme, že Vás toto číslo zaujme.

Filip Šebesta

vat naše myšlení. Tuto tezi bychom měli brát jako výchozí předpoklad. Bez cen vyjadřujících vzácnost zdrojů nemůžeme mít fungující ekonomický systém.

Dnešní systém je opět založen na mnoha neekonomických, apriorně vynucovaných imperativech, spojených především s rostoucí rolí zelené ideologie.

Měli bychom proto důsledně rozlišovat mezi hospodářskou a sociální politikou. Ekonomika musí být co nejvíce autonomní. Nesmí být řízena politickými rozhodnutími. Toto tvrzení může znít staromódně. Není politicky korektní, není dostatečně progresivní či progresivistické, ale musím na něm trvat. Lidé v bývalých komunistických zemích jsou rádi, že už nemusejí žít s centrálním plánováním, s pětiletými plány a s iracionálními cenami. Nechtěli by se vracet.

Někteří z nás jsme však dnes, třicet let po pádu komunismu, frustrováni, že jsme dostatečně hlasitě neprotestovali, když se v posledních dvou desetiletích pomalu, krůček po krůčku, začala centrálně řízená ekonomika v nové verzi vracet. Dnešní systém je opět založen na mnoha neekonomických, apriorně vynucovaných imperativech, spojených především s rostoucí rolí zelené ideologie. To ničí racionalitu systému ekonomických stimulů a vede k mylnému rozhodování.

Bez cen vyjadřujících vzácnost zdrojů nemůžeme mít fungující ekonomický systém.

Tragická válka na Ukrajině a s ní spojené zvyšování cen a omezování dodávek energie, které prožíváme, nespady z nebe a přišly v ekonomicky nepříznivém okamžiku. Tím nemyslím jen pandemii Covidu. Přišly po letech paniky kolem globálního oteplování a – zejména pro nás v Evropě – po přijetí ekonomicky naprosto mylného projektu zvaného Zelený úděl. Obrovský nárůst cen energií v zemích střední a východní Evropy v posledních týdnech a měsících je nevyhnutelným důsledkem tohoto hraní si s trhy. Začátek musíme hledat dávno před válkou na Ukrajině.

V dokumentu, který jsme od organizátorů v předstihu obdrželi, byla vznesena následující otázka: „Jaké kroky by měly podniknout země těžící zemní plyn a ropu?“ Nejsem tak ambiciózní, abych si troufal radit suverénním zemím, ale je zřejmé, že tyto

země by s rostoucími cenami energií neměly mít problém. Měly by tento okamžik využít jako historickou příležitost k ekonomickému posílení svých zemí a připravit je tak na nejistou budoucnost. Vždy existující nejistotu radikálně zvýšila nezodpovědná válka na území Ukrajiny.

Nezodpovědně vytvořená inflační nerovnováha blokuje naše šance na obnovení hospodářského růstu. Bohužel si to zasloužíme. Dostatečně jsme se nesnažili inflační politice zabránit.

Země těžící plyn a ropu by mohly – ve svém vlastním zájmu – těžit z celosvětového přebytku poptávky, který je důsledkem více než deset let trvajících měnového „kvantitativního uvolňování“ a obrovských rozpočtových deficitů západních zemí. To zaručuje trvalou poptávku po dodávkách energie. Země, které stojí na straně nabídky, budou vítězi. My – zejména malé evropské země, kteří jsme na straně poptávky – budeme naopak poraženi. Nezodpovědně vytvořená inflační nerovnováha blokuje naše šance na obnovení hospodářského růstu. Bohužel si to zasloužíme. Dostatečně jsme se nesnažili inflační politice zabránit.

Smyslem setkání, jako je již 9. globální fórum v Baku, je dávat lidem dohromady, otevřeně diskutovat o palčivých problémech a vznikajících výzvách a hledat vzájemné porozumění. Jsem rád, že jsem tady a že mohu být jeho součástí. ■

POLEMIKA

Dunění prázdného sudu



Jiří Weigl
výkonný ředitel IVK

Jan Švejnar proslul ve veřejných debatách tím, že nikdy nic zapamatovatelného neřekl. Až v poslední době zaznamenal úspěch, kdy se na stránkách Týdeníku Echo24 pustil do kritiky zvyšování úrokových sazeb naší centrální bankou s dobře známými argumenty o „nákladové“ povaze současné inflace atd. Vysloužil si tím ostrou kritiku Václava Klause, který na stránkách téhož periodika připomněl Miltona Friedmana a monetaristickou teorii, v souladu s ní konstatoval, že inflace je vždy měnový problém a že bez zásadní nerovnováhy nadměrné poptávky vůči existující nabídce inflace nemůže nikdy vzniknout. To je zásadní ar-

gument a legitimní výtky vůči Švejnarovi článku.

Reakce amerického profesora je však šokující. V článku „Švejnar odpovídá Klausovi: Ukazujete zamrznutost“ věčně opět žádné argumenty nebyl schopen vůči Klausovým tvrzením uvést. Uchýlil se pouze k osobním urážlivým útokům a prázdným blábolům jako například, že dnes „ve světě moderní ekonomie a její aplikace se vedou rigorózní diskuze na základě konkurujících si teorií a důkladných empirických šetření. Jsou založeny na matematických modelech a ekonometrických nebo experimentálních testech.“ Žádnou takovou rigorózní diskusi vyvracející názory nobelisty Friedmana nám ale předvést schopen nebyl. Namísto toho absurdně tvrdí, že se Václav Klaus prý snažil stát světovým ekonomem, ale prý v tom neuspěl, a mimo souvislost cosi povídá o měnové krizi roku 1997, která prý nás nevratně poškodila.

Jenom politické invective, fundovaná argumentace žádná.

K tomu lze říci jedině – za minulého režimu se nikdo u nás světovým ekonomem stát nemohl a po roce 1989 ministr financí, premiér, předseda parlamentu a prezident republiky měl logicky jiné ambice a priority než vědeckou práci. Konstruovat podobné urážlivé pomluvy je absurdní. Světovým ekonomem však není celoživotní akademik Jan Švejnar, byť se tak v Čechách snaží tvářit.

Na rozdíl od něj se však Václav Klaus do historie zapsal – v ekonomické oblasti jako autor a realizátor úspěšné bezprecedentní transformace centrálně plánované ekonomiky v ekonomiku tržní. A sklízel za to uznání a obdiv skutečných nobelovských hvězd světové ekonomie. Byl jsem mnohokrát u toho.

publikováno na Echo24.cz, 17. června 2022 ■

ROZHOVOR

Že se povedlo rozdělit federaci bez jediného výstřelu, je úžasná věc



Václav Klaus

Jak se zpětně, po třiceti letech, díváte na rozdělení Československa?

Tahle otázka je vlastně tak trochu náhražka několikahodinového rozhovoru nebo několikasetstránkové knihy. Jinými slovy se na ni nedá odpovědět jednou větou. Přesto se o to pokusím. Je to něco, co se – a přidejme si k tomu dle libosti nějakou charakteristiku jako našťestí, bohužel, k hrůze všech, v dobrém – stát prostě muselo. Já osobně jsem to pochopil už před oněmi osudnými jednáními ve vile Tugendhat. A upřímně řečeno to ještě více zesíleně cítím teď. Rozdělení státu byl fenomén té doby, kterému se nedalo vyhnout.

Byl nějaký jeden konkrétní moment, kdy vám došlo, že Československu je stát odsouzený k zániku?

Víte, co je zajímavé? Novináři se mě stále ptají na okamžikové věci. Zatímco drtivá většina dění ve společnosti se odehrává ve smyslu tendencí, trendů, směřování a platilo to i v této věci. Pokud bych ale měl připomínat historické detaily, musím říct, že jedna věc mi utkvěla v paměti.

Jaká?

V sedmdesátých a osmdesátých letech jsem s budoucím ministrem Janem Stráským chodil na zimní přechody slovenských hor. A jednou jsme šli po hřebenech hor oddělujících Čechy s Moravou od Slovenska – Javorníky, Beskydy, Karpaty a tak dále. Od severu na jih. A během putování po této bývalé hranici jsme k mému naprostému šoku, mimochodem je jedno, v jakém přesně roce to bylo, viděli hraniční kameny Slovenského státu. Zůstaly tam několik desetiletí a já jako našinec, který tu v uvozovkách chvilkovou epizodu protektorátu a Slovenského státu považoval za výjimku, již nestojí už dnes za to zmiňovat, jsem pochopil, že to tehdejší rozdělení něco vyjadřovalo. A že jde o něco hlubšího, skrytého v duši celé země a národa. To byl moment, na který nikdy nezapomenu.

Zajímavé, že nikoho nenapadlo ty kameny odstranit...

Nejenže to nenapadlo dát nikoho pryč, ale zároveň to ukazovalo, že to byl pevný bod

uvažování celé řady lidí na Slovensku. My jsme litovali rozdělení Československa už v tom roce 1938, respektive 1939. My jsme si nezaložili samostatný českomoravský stát. Slovensko ano. Já myslím, že to o něm čem vypovídá.

ODS byla jedinou českou politickou stranou, která ve volbách 1992 kandidovala i na Slovensku. Co vás k tomuto kroku vedlo? A proč jste nedokázali voliče na Slovensku oslovit?

Že jsme je nedokázali oslovit, je relativní. Je pravda, že jsme začali zakládat ODS na Slovensku pozdě. Na druhou stranu jsme měli také dost práce s kampaní v českých zemích. Je pravda, že jsme se o kousek nedostali, ale těch stran lehce pod čarou ponoru bylo více, včetně třeba nástupnické strany po Veřejnosti proti násilí. Ale neviděl bych to jako prohru, protože jsme skutečně kampaň dělali jen pár týdnů.

Vzpomenete si na vaše první jednání s Vladimírem Mečiarom? Jaký na vás udělal dojem jako politik?

Vladimíra Mečiaru jsem před jednáními nijak blíže neznal. Možná jsme se poznali na chodbě, ale to bylo všechno. Ale ukázal se velice rychle jako velice jasný, čitelný, zásadový a férový politik. Jemu skutečně šlo o zájmy slovenského národa. Nezajímaly ho zájmy maďarské menšiny, ani nikoho jiného. Jednalo se mi s ním tím pádem výborně.

Vím, že když jste se sešli společně v Brně ve vile Tugendhat u příležitosti třicátého výročí oné známé schůzky, tak jste tehdejší setkání charakterizoval slovy: „Zde se rozhodlo o přátelském rozdělení státu.“ Můžete to ještě rozvést?

Začnu ze široka, my jsme jako ODS tehdy kandidovali v roce 1992 s tím, a myslím si, že šlo o vizi celého českého národa, že by bylo dobré ve společném státu se Slovák dále pokračovat. Vzájemné vztahy byly celá desetiletí velmi intenzivní. Mnozí na Slovensku žili, vdali se tam nebo oženili, ostatně já sám mám ženu Slovenku. Trávil jsem v té době prázdniny a dovolené buď na jihočeské chalupě, nebo pod Tatrami. Na Slovensku jsem hrál i ligu basketbalu.

Jenže tohle je všechno nostalgie.

To máte pravdu. To je jedna věc, druhá věc je možnost a schopnost společného fungování v jednom společném státu pro dvě země, které měly celou řadu odlišných parametrů. Parametrů nejen v myšlenkově-

-duchovním smyslu, ale také třeba parametřů ekonomické síly. To se ukazovalo jako více a více složitě. Pro mě byla například šokem už tak zvaná „pomlčková válka“, k níž velmi silně přispěl prezident Havel.

Jak velkou roli hrála restaurace tržní ekonomiky a privatizace pro rozdělení státu? Bylo pro vaše ekonomické reformy nutné mít unitární stát?

My jsme chtěli rychlé systémové a ekonomické změny, to byla pravda. Slovensko nemělo takovou plejádu ekonomických reformátorů, jako jsme měli my. A ta myšlenka radikální ekonomické transformace byla u nás daleko silnější než na Slovensku. Nicméně výtku, že jsme my rozdělili Československo kvůli tomu, abychom mohli rychleji transformovat, vůči sobě občas slyším a myslím si, že není správná.

Proč?

Mně šlo hlavně o to, aby obě země spolu mohly žít. Zmínil jsem při debatě v Brně obrovské problémy, s nimiž jsem se střetával jako federální ministr financí. Vytvořil jsem tehdy nový orgán, tak zvanou finanční radu, kde byly zástupci ministerstva financí, cen, privatizace, centrální banky a tam jsem se stále snažil o jednotu parametrů. Byl to neuvěřitelný boj a skoro to nešlo.

Můžete být konkrétnější?

Moje tehdejší unikátní a neopakovatelné politické postavení a síla umožňovaly, že jsem všechny ostatní ve zkratce přetlačil. Kdybychom poslouchali lidi jako Švejnár, který po návratu zpět do ČSFR v rámci diskusí o měně napsal text do Lidových novin o tom, že stát může mít klidně dvě centrální banky, tak by rozdělení tak hladce neproběhlo. Ale abych se vrátil zpět k otázce, tak slovenská strana dnes a denně přicházela s návrhy například na nižší daně na Slovensku.

Což nebylo možné.

Slováci argumentovali nižší ekonomickou rozvinutostí na Slovensku, ale my se jim snažili vysvětlit, že ve státě musí být jednotná daňová soustava. Pak se přišlo na myšlenku, že by mohla být odlišná cla. Což by vedlo k rozbití ekonomiky, protože by se okamžitě začalo šmelit, když by zboží chodilo laciněji na Slovensko. Neboli celou tehdejší dobu jsme žili s nápady tohoto typu. A já mimochodem považuji za negativní roli, kterou v tomto hrál budoucí prezident Slovenska Michal Kováč. ▶

Jakou roli tedy v celém procesu hrál Václav Havel a jeho okolí? Byl z jeho strany velký tlak na zachování federace?

Jeho rétorika se značně lišila od praktických činů. Rétoricky bojoval za udržení Československa, protože chtěl být prezidentem Československa, a ne malé České republiky. Ale fakticky přece on snad nejvíce ze všech českých politiků rozzlobil Slováky celou řadou svých výroků. Jeho památným požadavkem na zrušení zbrojního průmyslu na východě Slovenska počínaje. To mu Slováci nikdy neodpustili. Stejně jako jeho výrok, když přišel ke slovenskému Děvinu a podíval se na sídliště Petržalka a prohlásil: „Co to je za králíkárný pro lidi?“ To na Slovensku také nemohli unést. Podobné výroky velice přispívaly k celkovému napětí.

Jinými slovy tehdy v Československu podle vás neexistovala žádná výrazná figura nebo strana, která by činila konkrétní kroky pro zachování federace.

Pokud něco takového existovalo, byly to zbytky Občanského fóra. Tím myslím konkrétně Občanské hnutí kolem lidí, jako byli Dienstbier, Rychetský, Pithart a další. Ti se ale v roce 1992 nedostali do parlamentu, což neunesli. Zároveň to ale byla jediná relevantní síla. Otázkou samozřejmě zůstává, nakolik byli skutečně pro společný stát a nakolik se snažili jít jen proti Klausovi ve všech ohledech.

Mnoho lidí se ptá, zda by tehdejšímu rozdělení zabránilo referendum...

Co se týče referenda, tak musíme si uvědomit, že my jsme do té doby ještě žádné referendum neměli. Referendum byl pro nás cizí prvek patřící do přímé demokracie. A my jsme vždy prosazovali nepřímou demokracii a parlamentní systém. To byla alfa a omega našeho uvažování. Nikoli však uvažování havlistů, kteří byli vždy proti politickým stranám a parlament nepotřebovali. Oni by rádi jednali s nestrukturalizovaným davem. Takže my jsme trochu odmítali referendum jako politický instrument.

Proč by podle vás referendum nedávalo smysl?

Jak jsem řekl, tehdy bylo referendum něco neznámého a cizího, že to tihle lidé vytahovali, byla utilitární a cílená věc. To je první věc. Druhý bod souvisel s tím, že my jsme považovali volby za klíčové v tom, že si volič zvolil strany, které se na celou problematiku dívaly jasně. My jsme argumentovali tenkrát na české straně tím, že pro nás, pro Čechy nemá referendum smysl, protože není otázka, která by v referendu měla být nastolena.

Ostatně do voleb jste nešli s programem za samostatné Česko.

To máte pravdu. Takže i proto by se nám všichni vysmáli, pokud bychom postavili otázku ve stylu „Chcete samostatné Česko?“. Vždy jsem Slovákům říkal následující: „Nezlobte se, ale Češi by museli dostat otázku ve stylu – Mají Slováci právo na to, aby odešli ze společného státu?“ A na to jste se Čechů ptát nemohl, protože to byl nesmysl. Paradoxně to ale byla jediná věc, která by v danou chvíli dávala nějaký smysl. Neboli tvrdě jsem argumentoval tím, že v českých zemích není žádná otázka, která by byla postavitelná. A jestli dnes někdo zapomíná, že na Slovensku se děly kroky jako vyhlášení svrchovanosti Slovenska, slovenské ústavy ještě pořád v rámci společného státu... Tyhle věci nás strašlivě provokovaly a vůbec jsme si nedovedli představit, že bychom symetricky ve stejnou chvíli vyhlášovali svrchovanost České republiky nebo něco podobného. Nemluvě o tom, že až do roku 1968 jsme byli unitární stát.

Existovala během oněch vyjednávání nějaká reálná možnost, že by celá krize dopadla jiným uspořádáním než rozdělením na dva unitární státy?

Samozřejmě, že myšlenky na nerozdělení a pokračování ve formě jakési konfederace se nepřetržitě objevovaly. Neexistovala ale žádná institucionalizovaná politická síla, která by něco takového hájila. Tudíž to nikdy nebylo vypracováno jako alternativní. Musím ale říci, že v té chvíli byl postoj české strany rezolutní – buď společný stát, anebo ne. Nic mezi tím.

Jedna z krizí v rámci vyjednávání nastala, když federální shromáždění neschválilo ústavní zákon o rozpadu federace. Schválil se až napodruhé. Báli jste se, že to celé skončí krachem?

Krizí tohoto typu člověk za svůj politický život pár zažije. Tohle byla jedna z nich. Bez krize ovšem v politice žít nemůžete. Samozřejmě, že to byl jeden ze zádrhelů. Byl to ale zádrhel, který neměl žádný fundament. Neměl žádnou hlubokou základnu. Šlo tam o něco úplně jiného.

O co?

Volby v roce 1992 byly první normální volby s normálními politickými stranami místo OF a VPN. Na české straně se tehdy předpokládalo pokračování Československa, na slovenské nikoliv. České politické strany nominovaly do federálního parlamentu svou první ligu a do českého druhou ligu. Slováci to měli zase úplně opačně. To jsou detaily, na které se dnes už zapomíná. V ODS šla také první garnitura do federálního parlamentu. Načež došlo k paradoxní situaci.

K jaké?

Jedničky kandidátek, které výrazně zvítězily ve volbách a dostaly se poprvé v životě do parlamentu, najednou zjistily, že spo-

lečný stát končí a tím končí i jejich mandát ve Federálním shromáždění. Takže ve skutečnosti tam šlo o boj federálních poslanců všech různých stran s poslanci zvolenými do českého a slovenského parlamentu. Tehdy bylo nutné zájmy obou stran sladit a slíbit něco federálním poslancům, kteří najednou po třech měsících v parlamentu přišli o největší životní výdobytek. Přesvědčoval jsem proto všechny české ministry, aby ony poslance nabrali do nějakých funkcí na svá ministerstva, protože potřebovali nějakou životní vyhlídku. Víte, v čem jsme si ale s Mečiarom notovali?

Povídejte.

Pro nás oba nebylo klíčové, co si myslí druhá strana. Pro nás bylo hlavní, co si myslí lidé doma. Takže já jsem vždy z každého jednání spěchal zpět do Prahy, abychom si to ověřili s vlastními politiky, politiky dalších stran, občany, ve vládách, v médiích. Tam šlo skutečně o to udržování jednoty v této věci.

Jak jste vlastně tehdy vymysleli dělení majetku v poměru 2:1? Byl problém například u armádního materiálu nebo něčeho jiného?

Poměr 2:1 byl přirozeným pravidlem. My jsme potřebovali rychle zvolit nějaké „rule of thumb“, které neumožní, aby se na lékárenských vahách vážil každý detail. Zvolili jsme tedy počet obyvatel 2:1, na což obě strany od začátku diskuse bez problémů kývly.

Považoval jste někdy za reálnou variantu, že by dělení státu dopadlo ozbrojeným konfliktem jako v případě Jugoslávie?

Upřímně řečeno, možná mylně jsem si myslel, že my nejsme Jugoslávci, takže nevytáhneme hned šavličky a bambitky. Věděl jsem, že u nás dějiny probíhaly mírumilovněji. To je zásadní teze, za kterou si stojím. Spíše jsem měl strach, že dojde k nedohodám na některých základních věcech, jako byla celní či měnová unie, zóna volného obchodu. Báli jsme se, že najednou by se na hranicích objevily zátarasy, byť samozřejmě bez střelení jakéhokoli typu.

Jinými slovy vás ani poklidné rozdělení nepřekvapilo.

Že to celé dopadne dobře, tím jsem si byl jistý. Jistě, všechno se může pokazit, nemluvě o tom, že na obou stranách byly síly, které si to z celého srdce přály. Speciálně na Slovensku pak byly skupiny, které měly velmi ostré formulace vůči Čechům.

redakční výběr z rozhovoru
Michaela Durčáka
pro reportermagazin.cz, 8. srpna 2022

Paměť je náš anděl strážný



Ladislav Jakl
člen správní rady IVK

Pátého srpna máme malé výročí. Týká se sice události na území dnešního Slovenska, ale tehdy to bylo Československo a událost se týkala Čechů i Slováků.

Je to právě rovných 75 let, kdy československá armáda utrpěla svou největší porážku až do dnešních dob. Kdo si spočítal, že to bylo už dva roky po válce, počítal správně. Šlo totiž o bitvu československé jednotky proti Banderovcům, kteří se tehdy ve velkých ozbrojených skupinách pohybovali zejména po území Slovenska a Moravy. Tenhle střet v Nízkých Tatrách, u Partyzánské Lupči, byl ale největší z mnoha podobných bojů s Banderovci. Naše jednotky přišly o šest mužů a další tři byli zajati. Ona ta banderovská úderka pod velením zkušeného veterána Volodymyra Ščuhelského, zvaného Burlak, který za války sloužil v Ukrajinských milicích a dohlížel na pořádek na Němci obsazeném území, byla velmi početná a proti ní byla poslána malá jednotka

nezkušených absolventů vojenských škol. Za celých 75 let od té doby československá ani česká armáda v žádném boji takové ztráty neutrpěla.

Všichni kráčíme po minovém poli vzpomínek a křivd. Křivdu nelze záplatovat další křivdou.

Nevím, jestli tam je dnes pomníček. Nevím, jestli tam zítra pojedou ukrajinský velvyslanec na Slovensku položit kytičku na místo, kde rukou ukrajinských „hrdinů“ padli naši mladí chlapi, nebo položit věnec na památku slavného vítězství ukrajinských bojovníků za svobodu. Jedno ale vím jistě. Všichni kráčíme po minovém poli vzpomínek a křivd. Křivdu nelze záplatovat další křivdou.

To jistě věděla moje maminka ze smíšené polsko-ukrajinské rodiny z území dotyku obou národů. Ta dobře věděla, co to je krevní msta. Věděla, že řetěz msty nelze ukončit odplatou, ale jen smířením. I smířením se se sebou samotným, se svými vlastními pocity křivdy a demony. Proto také musela odtamtud odejít, proto jsem se taky nenarodil tam, kde dějiny násilí zdaleka neskončíly.

Dnes jsem šel do práce přes Klárov. Z Preclickova pomníku obětem války si anglicky mluvící skejtaři udělali tobogán. Řekl jsem jim, že to není hřiště ale památka zabitým, odpověděli „sorry“, počkali minutu, a pokračovali ve sportu. O pár kroků dál je památník československým letcům v RAF. Kolem se rekonstruuje park, takže nyní k památníku není přístup. Ale fotili si ho italští turisté s průvodcem. O dalších pár kroků dál jsou půl metru od sebe dva pomníčky. Jeden, s letopočtem 1968, je očištěný, upravený a s květinami, druhý s letopočtem 1945 je zakryt neproniknutelným houštím a břečtanem. Oba možná také nesou ukrajinskou stopu, kdoví. O dalších pár kroků výš je pamětní deska sovětskému tankistovi, padlému zde při osvobození Prahy v roce 1945. Na jaře tam někdo dal žlutomodrou stuhu, tak to byl možná Ukrajinec. Deska ale už nebyla vidět, zakryly ji rychle rostoucí náletové keře. Tak jsem je ulámal.

Pomníčky jsou od slova paměť, pamatovat. Paměť si uchovávejme. Kdo paměť ztratí, prožije si vše znovu. A skončí ještě hůř. Protože zapomene, kudy vedou cestičky skrze to naše středoevropské minové pole. Platí to pro člověka i pro národy.

glosa Ladislava Jakla, 4. srpna 2022

Každoroční letní srpnová vedra nejsou výpovědí o klimatu



Václav Klaus

Každý rok v létě se opakuje stejný proces. Teploty jsou letní, tedy výrazně vyšší než v zimě, na jaře nebo na podzim, a to motivuje aktivisty doktríny lidmi způsobeného globálního oteplování k zesíleným útokům

Moc bych si přál, aby lidé s životním prostředím, se svým životem i se svými penězi zacházeli jinak.

na ty z nás, kteří této doktríně nevěříme. Všechno se točí kolem emisí oxidu (nebo, jak se dříve říkávalo, kyslíčnicku) uhličitého, jejichž rozsah s aktivitou lidí poměrně těsně souvisí. Jim však nejde o oxid uhličitý. Je to od nich v podstatě útok na existenci člověka na naší planetě. Více než CO₂ jim vadí lidská společnost jako taková. S tou bojují. Že to teď v létě vede k předepisování zimní povolené teploty v bytech, školách, úřadech, nemocnicích, je pro ně vedlejší věcí.

I mnozí z nás hodnotí způsob života řady lidí kriticky. Považujeme ho za neúsporný,

plytvající, nezodpovědný, životní prostředí poškozující. I já se k tomuto postoji hlásím. Nejen jednotlivosti, ale i způsob života typu „po nás potopa“ mne zlobí. Nemohu se smířit s nerozumným konzumerismem, s ledabylým vyhazováním věcí (i jídla), s nezhasínáním světel, s nezavíráním vodovodních kohoutků, s vychloubáním se délkou a četností sprchování nebo počtem zájezdů k moři, a se spoustou podobných věcí. Moc bych si přál, aby lidé s životním prostředím, se svým životem i se svými penězi zacházeli jinak.

Vím velmi dobře, že mé přání je věc jedná, zatímco má neoprávněnost si toto své přání v demokratické společnosti vynutit věc druhá. Mezi klíčové atributy svobody a demokracie patří absence mikromanagementu našich životů. Patří tam absence diktátu, co smíme a co nesmíme, resp. co bychom dělat měli, i když nechceme. Autokratické režimy o diktát tohoto typu usilovaly a usilují vždycky. Některé z nich, ty chytřejší a záluďnější, se to však snaží docílit nepřímo. Nikoli prostřednictvím zákazů a příkazů. Pochopily, že stačí změnit někte-

Předplatné IVK

instit
VÁCLAVA
KLAUSE

Předplatné IVK zahrnuje pravidelný newsletter, newslettery plus, sborníky a ostatní publikace, pozvánky na semináře.

Základní cena předplatného je 660 Kč.
Studentské předplatné 330 Kč.



predplatne@institutvk.cz

ře důležité podmínky, v nichž se člověk pohybuje a rozhoduje. Mnozí lidé si pak tento jemnější diktát dobře neuvědomují.

Vím velmi dobře, že mé přání je věc jedna, zatímco má neoprávněnost si toto své přání v demokratické společnosti vynutit věc druhá.

Jedna z takových módních „podmínek“ ovlivňujících životy dnešních generací v ne-totalitárních společnostech je blokáce emisí CO₂ brutálními zásahy vlád do zacházení

s energiemi. Zejména cestou umělého zdražování energií. Dělalí to pod neprokázanou záminkou, že rostoucí emise CO₂ stále více ovlivňují klima, resp. průměrnou globální teplotu na zemi. V rozporu s tím, co hlásají klimatičtí alarmisté, je však pro seriózní vědu evidentní, že člověk emisemi CO₂ ovlivňuje globální teplotu a další klimatické jevy jen velmi málo a že navíc většinu svého možného působení na klima CO₂ už „vykonalo“. Vztah mezi CO₂ a teplotou určitě není ani lineární, ani exponenciální, spíše logaritmický. V současnosti jsme a budeme konfrontováni se skokovým růstem cen energií. Ten

je způsoben Green Dealem, česky snad Zeleným údělem, který má neskrývaný cíl: změnit chování a životy lidí. Těm, kteří prostřednictvím Green Dealu chtějí vytvořit „nový“ lepší svět, proto ani tolik nevadí důsledky války na Ukrajině. Ty míří v podstatě stejným směrem. Že to s vývojem globální teploty nic neudělá, zeleným aktivistům nevaadí. O tu jim nejde.

Zachovejme si proto v horkém srpnu chladnou hlavu. Poslouchejme vážnou, nikoli zpolitizovanou vědu.

vysíláno na rádiu Frekvence 1, 20. srpna 2022

Kostnický koncil byl pramáti dnešních summitů EU



Ivo Strejček
člen správní rady IVK

Předsednictví Radě EU bylo vždy pouze falešným nástrojem demonstrace „evropanství, ve kterém jsou si všichni rovni“. Unii podle této – nikdy vážně míněné – představy prý mohli řídit velcí i malí, všichni se stejným právem. Vždy to byl směšný a průhledný trik „hry na rovnost“. Po Lisabonské smlouvě už i toto falešné zdání rovnosti všech mezi všemi zmizelo. Předsednictví ztratilo zbytky jakéhokoliv politického rozměru a možnosti vpašo-

Předsednictví ztratilo zbytky jakéhokoliv politického rozměru a možnosti vpašovat do programu alespoň nějaký národní zájem už jsou vyloučeny.

vat do programu alespoň nějaký národní zájem už jsou vyloučeny. Půlrok předsednictví je půlrokem, ve kterém lze nanejvýš předvést schopnost zmanažerovat schůzky evropských byrokratů ve stylu „poznejte tuto zemi“ (za peníze národních daňových poplatníků). Mohutná reklamní kampaň, která na téma málem až výjimečnosti českého předsednictví několik týdnů běží v našich médiích, je drahým pokusem převrátit mínění Čechů o Bruselu. A český daňový poplatník si onu evropskou „naležvárnu“ i sám platí.

Premiér Petr Fiala ve výroční den upálení mistra Jana Husa vystoupil v Evropském parlamentu. Vědom si zřejmě osudu českého kacíře, který tolik lpěl na svém přesvědčení, že pro něj raději obětoval svůj život (nebyl Kostnický koncil vlastně jakousi pramáti dnešních evropských summitů?), raději se Fiala o nic takového nepokoušel. Na druhou stranu a upřímně řečeno, vystupovat před plénem Evropského parla-

mentu (z něhož podle záběrů televize byl při projevu českého premiéra přítomen pouze zlomeček poslanců) je žánrem svého druhu. Je to průchod minovým polem, kde za každý – v tomto údajném „chrámu demokracie“ – „nevhodný“ názor přichází

Půlrok předsednictví je půlrokem, ve kterém lze nanejvýš předvést schopnost zmanažerovat schůzky evropských byrokratů ve stylu „poznejte tuto zemi“.

držý políček poslanců. Své by o tom mohl vyprávět prezident Václav Klaus. V roce 2009 vystoupil v Evropském parlamentu s odvážným, inspirativním a dnes už legendárním projevem, jehož obsah eurolevičáckých všech politických barev nemohli vydýchat. Nezvyklí slyšet pravdy, o které nestáli, chovali se jako smyslů zbavení. Pokřikovali na prezidenta, bezmocně mlátili a kopali do lavic, vyskakovali a pobíhali v uličkách, aby se vztekly vraceli zpět. Seděl jsem tehdy vedle britského europoslance (konzervativce starého dobrého thatcherovského stylu) Davida Sumberga. Byli jsme z Václava Klause nadšeni. „Zažil jsem Thatcherovou mluvit o Evropě,“ řekl mi nakonec, „ale vystoupení vašeho prezidenta mi stálo za všechny ty roky v tomhle blázcinci“.

Už proto, že být předsednickou zemí vlastně nic politicky významného neznamená.

Už proto, že být předsednickou zemí vlastně nic politicky významného neznamená (před námi byla předsednickou zemí Francie – všimnul si toho vůbec někdo?), ztrácí smysl detailně analyzovat obsah vystoupení českého premiéra. Snad tedy jen pár postřehů: další půlrok se bude všechno točit kolem Ukrajiny (to ale není překvapení), budeme koordinovat odstřížení od ruských energetických zdrojů (pouze po-

kračujeme v neblahém evropském trendu), budeme slaďovat budování evropských obraných kapacit (už se děje), budeme pečovat o strategickou odolnost evropské ekonomiky (těžké, ne-li nemožné bez ropy a plynu). Ocenění si ovšem český premiér zaslouží za to, že za významné téma ani jednou neoznačil Konferenci o budoucnosti Evropy. A na úporný dotaz jednoho z diskutujících si – správně – od tohoto tématu zachoval odstup slovy „svolání Konventu je během na dlouhou trať“.

Ztrácí smysl detailně analyzovat obsah vystoupení českého premiéra.

Kdo ve Štrasburku opět nepřekvapil, byla šéfkyně Evropské komise Von der Leyenová se svým zvoláním: „Změna klimatu na konec války nepočká!“. Přesvědčivá odpověď všem, kteří slepě doufají, že současné hospodářské těžkosti snad povedou ke zpomalení či dokonce zastavení fanatického environmentálního radikalismu s názvem Green Deal.

I my máme vlastní dějiny. Nějak jsem to v celém tom dnešním štrasburském kontextu potřeboval zmínit.

A když už je dnes ten svátek spojený se jménem mistra Jana Husa, připomenu na toto téma jednu z myšlenek skvělého českého historika, odpůrce masarykovského zplošťování debaty o Husovi a husitství, Josefa Pekaře: „V popředí hnutí husitského za života Husova je stránka náboženská, ale již tenkrát dere se na povrch druhá stránka jeho, stránka národní – husitství je zároveň boj za emancipaci českého žilvu z nadvlády nebo spoluvlády německé, hrozný zápas, jenž je i zápasem hospodářským“. I my máme vlastní dějiny. Nějak jsem to v celém tom dnešním štrasburském kontextu potřeboval zmínit.

glosa Ivo Strejčka, 6. července 2022

Zdravá společnost na dávkách fungovat nemůže



Filip Šebesta
Institut Václava Klause

„Slíbených 16 tisíc vláda letos nepošle,“ otevřel minulý týden své středeční vydání deník Mladá fronta DNES. Má se tím namysli 16 tisíc na pomoc s účty za drahé energie, onen úsporný tarif, úhrnem pro státní finance -66 miliard. S ohledem k vysoké inflaci se to zdá být makroekonomicky pozitivní zpráva. Že by si konečně i rozpočtová politika naordinovala střídmost? Bohužel nikoli. S oněmi 66 miliardami vláda počítá na topnou sezónu, v tomto roce se tak z této částky má čerpat jen ekvivalentní suma odpovídající letošním třem topným měsícům. Zbytek v roce 2023. Pro „papírový“ stav schodku letošního rozpočtu to je jistě pozitivní, obecně ale už méně. Také to ale mohlo být – za jiné politické konstelace, tedy za jiné, která se nabízí (žádná ideální bohužel není k dispozici, budme realisté) – například 16 tisíc ještě teď o prázdninách a dalších 16 v lednu. Možná i v takových věcech lze dnes nalézat střípky útěchy. Že to mohlo dopadnout i hůř...

Bohatá a zdravá společnost na dávkách žít nemůže. Dávky skutečnou podstatu problému totiž neřeší.

To vůbec neznamená, že by autor těchto řádek lidem nepřál, že by si přál, aby lidé chudli nebo mrzli díky vysokým cenám energií. Je tomu právě naopak. Faktem však je, že bohatá a zdravá společnost na dávkách žít nemůže. Dávky skutečnou podstatu problému totiž neřeší. Ponechme nyní stranou samotnou výši a konstrukci této konkrétní dávky „pro všechny“, která je zbytečná pro bohaté a (i díky tomu) chudé nespasí, a řekněme si, co a jak lze nebo nelze teoreticky kompenzovat. Díky covidu se totiž vžil pocit, že kompenzovat lze asi všechno. V opačném gardu se pak dnes prosazuje zdanění „mimořádných“ či „nezasloužených“ zisků. Zvrácená ekonomická logika, která nemůže vést k ničemu jinému než ke stagnaci a úpadku.

S cenami energií se podle všeho bohužel posunujeme na novou, vyšší úroveň. Nejde s největší pravděpodobností o krátkodobý jednorázový výkyv, který by potřebným byl teoreticky snad kompenzovatelný. Jde o dlouhodobý trend. Vyšší ceny energií jsou faktickým cílem zelené politiky Green Dealu. Ten stále běží dál

v nezměněné podobě. Nad jeho drobnými korekcemi k lepšímu nejásejme. Od února se přidaly také důsledky ukrajinské války. Ani ty pravděpodobně rychle neodezní. I kdyby válka zítra skončila příměřím. Snaha nahrazovat importy z Ruska a vyhnout se tak závislosti na partnerovi, který využívá energetické suroviny k prosazování svých zájmů, bude totiž jistě pokračovat i po skončení války. To s sebou logicky přinese vyšší ceny než ty, na které jsme dosud byli zvyklí díky relativně levnému ruskému importu produktovody. Za těchto podmínek jsou jakékoli dlouhodobé kompenzace nemyslitelné.

Díky covidu se totiž vžil pocit, že kompenzovat lze asi všechno.

Tyto dva pro ceny energií klíčové trendy ale nejsou neovlivnitelné. Ovlivnit je jednak můžeme tím, že budeme tlačit na jednání o co nejrychlejším ukončení války a přestaneme snít o bezpodmínečné kapitulaci, která tak jako tak není možná, hlavně ale můžeme přehodnotit zelenou politiku Green Dealu. To je v naší moci zcela určitě. Pokud však bude trvat politika dekarbonizace dál ve své současné podobě, bude jakákoli snaha o snížení cen energií prakticky vyloučená. Takový je stav věcí a takhle nějak by to měl někdo, typicky ministerský předseda, lidem říct a říct

si tím o jejich podporu pro své jednání s ostatními členy EU.

Jde o dlouhodobý trend. Vyšší ceny energií jsou faktickým cílem zelené politiky Green Dealu.

Ale to bychom museli mít premiéra s jinými osobnostními rysy. A také s jinými poradci. Nikoli takovými, kteří jako Ondřej Krutílek doporučují pouze pohyb v mantinelech evropských norem a lobbování v rámci systému. Kteří, mezitím co účty za energie míří do výšin, hrdě vyhláší, že „my jsme přestali sypat písek do evropského soukolí – protože tím v EU ničeho nedosáhnete.“ A že „pokud chcete něčeho dosáhnout, tak musíte být konstruktivní, hrát s rozdanými kartami.“ (Echo, č. 30/2022) To je absence jakéhokoli pokusu být politicky aktivní a iniciativní. Něco prostě odmítat a nesmiřovat se s tím, že jen vyjednáme lepší podmínky v pitomém návrhu. Představa, že ho odmítnu bez náhrady. To by bylo skutečné politické chování, které potřebujeme, nikoli povýšené brněnské politologické analýzy. Ale Krutílek by jistě řekl, že tomu nerozumíme a doporučil by si to „dostudovat“, protože česká debata o EU je „nepoučená“. Takto to skutečně dnes říká premiérův poradce.

Takže odevzdanost a dávky na elektřinu.

8. srpna 2022

Kardinál Duka obdržel Výroční cenu Institutu Václava Klause pro rok 2022



Bývalý prezident České republiky Václav Klaus společně s výkonným ředitelem IVK Jiřím Weiglem předali ve středu dne 22. června 2022 za účasti členů dozorčí a správní rady IVK, laureátů z minulých let i dalších hostů Cenu Institutu Václava Klause J. Em. Dominiku kardinálu Dukovi, jako vyjádření uznání za jeho zásluhy o obnovení církevního života v naší zemi, za dlouholeté působení v čele české katolické církve a za jeho významnou roli v obhajobě křesťanských hodnot, tradic a institucí, na nichž západní společnost vždy stála a stojí.

Záznam ceremoniálu udělení Výroční ceny Institutu Václava Klause J. Em. Dominiku Dukovi naleznete na www.institutvk.cz.

RECENZE

Právo na nemoc?



Václav Klaus

Covid a kovidovská (schválně používám „k“ a ne „c“) hysterie nesmírně vyostřily problém, který už dlouho pronásleduje moderní progresivistické lidstvo. Chtěl jsem říci progresivistický Západ, ale ukázalo se, že mimořádně úspěšně uspěl i na Východě, v Číně. Tím problémem je otázka, nakolik je člověk pánem, vlastníkem sebe sama, resp. nakolik mu může entita stojící nad ním, tedy stát (nebo skupina států či dokonce veškeré „spojené národy“), diktovat, jak má se svým tělem zacházet.

Nakladatelství Argo udělalo záslužný čin, že u nás v roce 2021 vydalo knihu německé autorky Juli Zeh, která se však jmenuje jinak německy a jinak česky. Německý originál se nazývá „Corpus Delicti. Ein Prozess“ (z r. 2009), český překlad má název „Ve jménu Metody“.

Čtenář mnoha dalších dystopických románů má sice pocit, že už to někdy viděl, ale nevdá to. Autorka není Huxleyem, Orwellem či Zamjatinem, ale jde v jejich šlépějích.

Překládat knihy a zejména jejich názvy je těžké. Převádět slova z jednoho myšlenkového a jazykového okruhu do jiného je nesmírně obtížné. Překladatel musí mít jistou svobodu překladu, ale rozdíl v názvu je v tomto případě až příliš veliký. Český navíc ambiciózně posouvá název obsahově (asi ve snaze pomoci čtenáři). Nechci dát této věci větší váhu, než to možná má, ale čtenář si pak není jist, není-li takových posunů v knize více.

Předesílám, že kniha za přečtení stojí. Téma je úžasné. Zpracování německými literárními cenami ověřenou autorkou, soudkyní Ústavního soudu spolkové země Braniborsko, je kvalitní. Kniha se dobře a snadno čte. Čtenář mnoha dalších dystopických románů má sice pocit, že už to někdy viděl, ale nevdá to. Autorka není Huxleyem, Orwellem či Zamjatinem, ale jde v jejich šlépějích. Nekritizuji to. Otevřít novou cestu mohou jen velikáni, úkolem nás, normálních smrtelníků, je touto cestou jít a případně doobjevovat její různé varianty.

To Juli Zeh dokázala. Je úžasné, že tu knihu vydala v Německu už v roce 2009 (musela ji začít psát dříve), v éře, kdy se objevoval SARS, ptáci a prasečí chřipky, ale více než

dekádu před covidem. Kniha dostala novou aktuálnost.

Popisuje budoucí společnost, která se upne na absolutizovaný cíl zdraví, společnost, která zakazuje (a přísně kontroluje) všechny nezdravé aktivity lidí a která trestá ty, kteří se tomu vzpírají. To je modelový přístup antiutopické literatury. I tato kniha má své hrdiny, kteří se nechtějí podvolit (sourozence Moritze a Miu), i tato kniha má soudce, kteří je trestají, i tato kniha má hlavní zlo, intelektuálního manipulátora, který se tváří, že to hraje na obě strany. Nemá ale žádného Velkého bratra, má dobře promazaný stroj Metody (tady se mi hodí ten český výraz), která je bezejmenná a nemá žádné konkrétní představitele. Symbolem zla je naprosto výstižně intelektuál Kramer, což dokazuje, jak dobře autorka knihy pochopila totalitární režimy 20. století, ač se narodila až v roce 1974 – tedy skoro 30 let po pádu nacismu, 15 let před pádem komunismu.

Pro mne, a nevím, jestli bych to tak silně cítil před covidem, je jádro knihy v myšlence, že se reální či zcela fiktivní nepřátelé Metody shromažďují v organizaci jmenující se PNN, neboli Právo na nemoc. Autorka knihu napsala před 13–14 lety, nezažila kovidovskou hysterii, karantény, lockdowny, roušky (ale o rouškách mluví), zákazy opuštění domů a bytů, zákazy setkávání se a chození do restaurací a všechno to, co jsme zažívali my v letech 2020–2021, a v zatím omezenější míře v roce 2022.

Mnozí z nás máme k hypotetické organizaci PNN velmi pozitivní vztah, je zkratkovitým vyjádřením pocitů mnoha z nás nejen v posledních třech letech. Absolutizaci

povinného zdraví považujeme za naprosto absurdní princip. Rozhodnutí o podstoupení léčení nemoci (nikoli vakcinaci, to je obrovský rozdíl) je lidským rozhodnutím, je to trade-off, který vždy znamená „něco za něco“. Tím autorka trefila do černého. Měli by si to přečíst pánové Smejkal, Hořejší, Flégr, Kubek, Prymula, Chlíbek, ale i Válek. Ať za nás nerozhodují naši volbu. Ať neutíkají do technické, nám málo srozumitelné argumentace. Ať nám ponechají ono slavné friedmanovské Free to Choose.

Nevím, jak autorka spojuje tyto své názory (či vědomosti) se soudcovskou profesí v dnešním politicky korektním Německu. Buď je to nemožné, nebo si dnešní Německo barvíme příliš na černo.

Rozhodnutí o podstoupení léčení nemoci (nikoli vakcinaci, to je obrovský rozdíl) je lidským rozhodnutím, je to trade-off, který vždy znamená „něco za něco“.

Kniha je to odvážná a poučná. Snad otevře oči těm, kteří nám právo na nemoc chtějí vzít. I těm, kteří se tomu málo brání. Nebudu vyzrazovat pointu knihy. Snad ale mohu říci, že byla hrdinka knihy odsouzena k trestu zmrazení na dobu neurčitou (což sama autorka „prozrazuje“ v preambuli knihy), ale nakonec to dopadlo jinak, což neprozradila. Musím říci, že hůř.

Recenze knihy německé spisovatelky Juli Zeh „Corpus Delicti. Ein Prozess“, česky „Ve jménu Metody“, Argo, 2021.

Lidové noviny, 4. srpna 2022

Po třiceti letech od rozdělení Československa



Václav Klaus se společně s bývalým předsedou vlády Slovenské republiky Vladimírem Mečiarom ve čtvrtek dne 30. června 2022 zúčastnil diskuse slovenské veřejnoprávní televize konané u příležitosti zahájení rozhovorů, které před třiceti lety vedly k rozdělení ČSFR. Záznam diskuse naleznete na stránkách RTVS.